

กลุ่มอาชีพทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

ในตำบลกุดรังและตำบลใกล้เคียงจะมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริม ทำให้มีพื้นที่ดำเนินการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเกือบทุกครัวเรือน รวมทั้งในตำบลใกล้เคียงมีโรงงานผลิตเส้นไหมส่งออกจำหน่าย ชาวบ้านในตำบลซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาในการทอผ้า จึงทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริมมาตั้งแต่ปี 2526 แต่ก็ไม่สามารถยึดเป็นอาชีพหลักเพื่อเลี้ยงชีพ เนื่องจากไม่สามารถหาตลาดขายได้ บางครั้งทอผ้าแล้วจะต้องเก็บไว้ในบ้านตนเองก่อน นานๆ จึงจะขายได้ รวมทั้งการลงทุนซื้อไหมราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่ก่อให้เกิดการสร้างรายได้อย่างแท้จริง

วิถีนวัตกรรม

ในปี 2540 องค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง ได้ให้การสนับสนุนการจัดตั้ง **กลุ่มอาชีพทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง** โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน พัฒนาทักษะความรู้ ฝีมือ และเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้สามารถขยายไปสู่ตลาดนอกพื้นที่ได้

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

กิ่งอำเภอ: กุดรัง

จังหวัด: มหาสารคาม

ประชากร: 6,634 คน

พื้นที่: 47.0057 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม มีสมาชิกจำนวน 15 คน ทำการระดมทุนเพื่อเป็นทุนส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน หัสนๆ ละ 100 บาท เป็นเงิน 4,000 บาท และสร้างศูนย์ทอผ้าไหม โดยใช้พื้นที่ของวัดกลางกุดรังเป็นสถานที่ตั้งทำการของกลุ่มและดำเนินการทอผ้า
2. จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและฝีมือให้กับสมาชิกกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง โดยสำนักงานเกษตรอำเภอได้เข้ามาสนับสนุนในด้านวิชาการให้กับกลุ่ม
3. สมาชิกทำการทอผ้าที่บ้านส่วนหนึ่งและอีกส่วนมาทอผ้าที่ศูนย์ทอผ้าไหม ซึ่งผ้าที่ทอเสร็จแล้วสมาชิกจะนำมาขายให้กับทางกลุ่มหรือไม่ก็ได้ หากนำมาขายกับทางกลุ่มจะหัก 3% จากราคาจำหน่ายผ้า เพื่อเป็นค่าจัดการและบำรุงกลุ่ม
4. ในเดือนมกราคมของทุกปีจะมีการปันผลกำไร โดยผลกำไรส่วนหนึ่งจะปันให้กับสมาชิกกลุ่ม 3% ตามจำนวนหุ้น และอีกส่วนหนึ่งทางกลุ่มจะหักไว้ 0.5% ของผลกำไรทั้งหมด เพื่อเป็นค่าดำเนินการของกลุ่ม
5. อบต. พยายามส่งเสริมและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มในงานประจำปีของจังหวัด โดยผลักดันให้สมาชิกกลุ่มส่งผ้าไหมเข้าประกวด ซึ่งผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมากของประธานกลุ่มทอผ้าไหมวัดกลางกุดรังได้รับรางวัลชนะเลิศ จนมีชื่อเสียงและกลายเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคาม
6. ในปี 2546 กลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรังมีสมาชิก 90 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 430,564 บาท เงินหุ้นจากสมาชิก 227,600 บาท

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/ การลงทุน	1. ในปี 2540 อบต.กุดรัง สนับสนุนงบประมาณจำนวน 5,000 บาท 2. ในปี 2540 พระครูสารกิจจานุยุต เจ้าคณะอำเภอ สนับสนุนค่าก่อสร้างอาคารแก่กลุ่มเป็นเงิน 20,000 บาท 3. ในปี 2540 สำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอ กุดรัง สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 30,000 บาท 4. ในปี 2540 สำนักงานเกษตรอำเภอ กุดรัง สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 70,000 บาท (แต่มีเงื่อนไขต้องใช้คืนครึ่งหนึ่ง ภายในระยะเวลา 5 ปี) 5. ในปี 2541 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรจังหวัดมหาสารคาม (สปก.) และหน่วยงานพัฒนาการเยอรมัน สนับสนุนงบประมาณจำนวน 60,000 บาท 6. ในปี 2543 อบต.กุดรัง ได้จัดสรรงบประมาณจากงบกระดุนเศรษฐกิจจำนวน 230,000 บาท เพื่อใช้ขยายศูนย์ทอผ้าไหม
การระดมทุน/ การระดมหุ้น	1. สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดฟาง จำนวน 15 คน ระดมหุ้นเป็นเงินหมุนเวียนของกลุ่ม หุ้นละ 100 บาท รวมเป็นเงิน 4,000 บาท
อุปกรณ์/ เครื่องมือ	1. กีกระดุกจำนวน 57 ตัว (ไว้ใช้งานที่ศูนย์ 12 ตัว และไว้ใช้งานที่บ้านสมาชิก 45 ตัว) 2. เส้นไหม 3. สีย้อมไหม
บุคลากร	1. สมาชิกกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรังจำนวน 45 คน/ทำงานทุกวัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม 2540	- อบต.กุดรัง ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอ กุดรัง และพระครูสารกิจจานุยุต เจ้าคณะอำเภอ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 15 คน โดยระยะแรกใช้บริเวณใต้ถุนบ้านของสมาชิกคนหนึ่งเป็นที่ทำการกลุ่มและดำเนินการผลิตผ้าทอ	- อบต. กุดรัง / สำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอ กุดรัง/พระครูสารกิจจานุยุต เจ้าคณะอำเภอ
ตุลาคม – พฤศจิกายน 2540	- ก่อสร้างศูนย์ทอผ้าไหม โดยใช้พื้นที่ของวัดกลางกุดรัง เป็นสถานที่ตั้งที่ทำการกลุ่มและดำเนินการทอผ้า ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก อบต.กุดรัง พระครูสารกิจจานุยุต สปก.จังหวัดมหาสารคาม และหน่วยงานพัฒนาการเยอรมัน	- อบต.กุดรัง/พระครูสารกิจจานุยุต เจ้าคณะอำเภอ/สปก. จังหวัดมหาสารคาม/หน่วยงานพัฒนาการเยอรมัน
มกราคม 2541	- เปิดดำเนินการทอผ้าที่ศูนย์ทอผ้าไหม ซึ่งมีกีกระดุกอยู่จำนวน 12 ตัว และจะมีกีกระดุกตามบ้านสมาชิกอีกจำนวน 45 คน ซึ่งสมาชิกจะทำการทอผ้าและนำมาขายให้กับทางกลุ่ม โดยนำเงินทุนหมุนเวียนที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ มาใช้ในการซื้อวัสดุที่ใช้ในการทอผ้าให้แก่สมาชิก	- สมาชิกกลุ่มทอผ้าวัดกลางกุดรัง

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2542	- จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและฝีมือให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอเข้ามาสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่ทางกลุ่ม	- สำนักงานเกษตรอำเภอ
2544	- สมาชิกกลุ่มนำผ้าไหมเข้าร่วมประกวดในงานประจำปีของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมากได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ และผ้าไหมลายเกล็ดเต่าได้รับรางวัลที่ 2 ทำให้ผ้าไหมของกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นอกจากนี้ อบต.กุดรัง ได้ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่ทางกลุ่มอีกด้วย	- สมาชิกกลุ่มทอผ้าวัดกลางกุดรัง/อบต.กุดรัง

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

สำนักงานเกษตรอำเภอ กุดรัง	อบรมความรู้ทางทักษะ ฝีมือ
สำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอ กุดรัง	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง
สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดมหาสารคาม (สปก.)	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง
หน่วยงานพัฒนาการเยอรมัน	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง
พระครูสารกิจจานุยุต เจ้าคณะอำเภอ	อนุเคราะห์สถานที่ตั้งที่ทำการกลุ่ม และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาในการทอผ้า แต่ไม่สามารถพัฒนาเป็นอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองได้ เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม ต่างคนต่างทำ เวลาขายก็ไม่มีตลาดที่แน่นอน ทอเสร็จก็ต้องเก็บไว้ที่บ้านจนกว่าจะจำหน่ายได้ รวมทั้งเส้นไหมซึ่งเป็นวัสดุในการทอผ้ามีราคาสูง
2. ขาดการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าของท้องถิ่น

หลังการดำเนินการ

1. ในปี 2546 กลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรังมีสมาชิกจำนวน 90 คน เป็นสมาชิกสามัญ 45 คน และสมาชิกสมทบ 45 คน
2. สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยสมาชิกสามัญมีรายได้เพิ่มขึ้นเดือนละประมาณ 6,000 – 7,000 บาท และสมาชิกสมทบบมีรายได้เพิ่มขึ้นเดือนละ 2,000 – 2,500 บาท

3. มีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีลวดลายสวยงาม ประณีต เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมาก ที่มีชื่อเสียงและเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคาม
4. ทำให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าของท้องถิ่นที่เริ่มจะเลือนหายไปให้กลับมาเป็นที่สนใจของคนทั่วไป

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. สินค้ายังไม่ได้มาตรฐานการผลิต สมาชิกขาดความรู้ ทักษะการผลิต และการแปรรูปผลิตภัณฑ์	1. ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกร่วมกิจกรรมการผลิต คิดค้นหารูปแบบและแนวทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ ภายในตำบล และอำเภอเดียวกัน
2. ตลาดที่ขายสินค้ายังจำกัดอยู่เฉพาะภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง	2. พยายามพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้คนได้รู้จักทั่วไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความสนใจในการทำงานและความเสียสละเพื่อชุมชนของผู้นำกลุ่ม
2. สมาชิกกลุ่มทอผ้าทุกคนมีความร่วมมือและสนใจที่จะเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ ร่วมกัน
3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนในด้านงบประมาณ รวมทั้งการให้ความรู้ ตลอดจนการพัฒนาฝีมือและผลิตภัณฑ์

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายประวิติ กองเมืองปัก
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง
ที่อยู่ : หมู่ 2 ตำบลกุดรัง กิ่งอำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม 44130
โทรศัพท์ : (043) 782-159, (09) 944-7632

ชื่อ-นามสกุล : จ.ส.อ.วิวรรณ ทิพย์บุญผล
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง
ที่อยู่ : หมู่ 2 ตำบลกุดรัง กิ่งอำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม 44130
โทรศัพท์ : (043) 782-159, (06) 856-1702

ชื่อ-นามสกุล : นายเบญจพร คำสา
ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มทอผ้าสตรีวัดกลางกุดรัง
หน่วยงาน : ศูนย์ทอผ้าไหมมัดหมี่วัดกลางกุดรัง
ที่อยู่ : 42 หมู่ 16 ตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม 44130
โทรศัพท์ : (043) 728-077

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 2 ตำบลกุดรัง กิ่งอำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม 4
ขนาดพื้นที่	47.0057 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	420,842.23 บาท (ปีงบประมาณ 2540) 21.8% เงินเดือน ค่าจ้างประจำ 64.6% ค่าใช้สอยวัสดุ ค่าตอบแทน 5.2% ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 8.4% อื่นๆ
งบประมาณรายได้	1,538,376.37 บาท (ปีงบประมาณ 2540) 71.5% ภาษี 25.2% ค่าธรรมเนียม 3.3% อื่นๆ
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	7 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	6,634 คน
จำนวนครัวเรือน	1,180 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	17,850 บาท
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	ตำบลกุดรังตั้งอยู่ห่างจากกิ่งอำเภอกุดรังไปทางทิศเหนือเป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัด 40 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 141 คน/ตารางกิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคือ ทำนาเป็นหลัก มีอาชีพเสริมด้านปศุสัตว์ เช่น การปลูกหมอนเลี้ยงไหม การทอผ้า และการทำการเกษตรนอกฤดูทำนา เนื่องจากสภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ จึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก สภาพสังคม ชุมชนมีความเป็นอยู่ปานกลาง มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และประชาชนร้อยละ 99.95 นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนยังคงดำรงชีวิตแบบอีสานคือ ยึดถือหลักฮึด 12 คอง 14